

INOVATIVNO IZOBRAŽEVANJE O EVROPSKI INTEGRACIJI / Martina Hribnik, profesorica geografije in univerzitetna diplomirana politologinja / OŠ Križe

V letošnjem šolskem letu 2014/2015 bo že tretje leto zapored potekal evropski projekt o Evropski uniji, ki sodi v okvir programa *Jean Monnet Module* vseživljenjsko izobraževanje in je sofinanciran iz sredstev Evropske unije. Na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani ga vodi koordinatorka dr. Ana Bojinović Fenko. V projektu lahko brezplačno sodelujemo tudi učitelji osnovnih šol in srednjih šol.

Prvo leto se je projekt imenoval **Inovativno izobraževanje o evropski integraciji** in je bil namenjen učiteljem z osnovnih šol, ki so želeli z inovativnimi metodami poučevanja izboljšati vključevanje vsebin, povezanih z Evropsko unijo, v svoje učne programe in šolske aktivnosti.

Na seminarju so bile najprej predstavljene možnosti in viri, ki so učiteljem in učiteljem lahko v pomoč pri vključevanju vsebin EU v šolske predmete. Nato pa smo bili učitelji povabljeni k nadaljnjemu sodelovanju pri projektu z izvedbo pilotnega preizkusa ene od metod (kviz, raziskovalne metode, debata ali esej), z vključevanjem vsebin EU na svojih šolah. Na ta način smo bili učitelji aktivno vključeni v razvoj pedagoških metod in izmenjavo dobrih praks.

Na naši šoli smo z učenci pri pouku geografije kot inovativno metodo poučevanja o EU izvedli kviz. Naša osrednja tema kviza je bila **Pravice otrok v EU**. Pri šolski uri sta bila prisotna tudi dva predavatelja s Katedre za mednarodne odnose Fakultete za družbene vede, ki sodelujeta pri projektu EU v šoli, in sicer doc. dr. Ana Bojinović Fenko in doc. dr. Marko Lovec.

V uvodnem delu sem za motivacijo učencem nanizala nekaj trditev o pravicah otrok v EU, na katere so odgovorili z drži ali ne drži. Izkazalo se je, da učenci vseh pravic ne poznajo. Težave so imeli zlasti pri prvi in tretji trditvi.

Nato je sledilo delo po skupinah, kjer so učenci prebrali besedila pravic in si ogledali pripadajočo fotografijo. O pravici, ki so jo izbrali, so se tudi pogovorili: obnovili so besedilo, ki so ga prebrali, izmenjali svoje izkušnje

glede razumevanja in izvajanja določene otrokove pravice, se pogovorili, če česa niso razumeli, in se pripravili za poročanje/razlago otrokove pravice drugim skupinam.

Člani skupin so nato drugim skupinam pred tablo poročali o otrokovi pravici, ki so jo obravnavali. Učenci preostalih skupin so nastopajočim postavljali vprašanja o vsebini otrokove pravice. Na koncu se je razvila živahna razprava o pravicah, pri kateri sta sodelovala tudi predavatelja s Katedre za mednarodne odnose.

Na koncu učne ure je sledil sklepni kviz, in sicer tako, da so učenci ponavljali in utrjevali učno snov s pomočjo različnih tipov vprašanj.

Po izvedbi kviza in debate smo bili učitelji skupaj z učenci povabljeni na zaključni dogodek projekta na FDV in na Predstavništvo Evropske komisije v Ljubljani. Tam smo predstavili izvedbo kviza (osnovnošolci) in razpravo (srednješolci), izpostavili primere dobrih praks metod poučevanja o EU glede na različno predznanje, vsebino predmeta in starost učencev/dijakov, podali praktične primere in priporočila. Dogodek smo zaključili z obiskom Predstavništva Evropske komisije v Ljubljani. Tam smo udeleženi učencem in dijakom podelili nagrade, učiteljem pa certifikate za izvedene eksperimente.

V šolskem letu 2013 je potekalo nadaljevanje projekta z naslovom *Problem based learning and cross-curricular teaching of the EU / PROCROS* – Problemsko učenje in medpredmetno poučevanje Evropske unije v šoli.

V letošnjem šolskem letu 2014/2015 pa se projekt nadaljuje že tretje leto

zapored, in sicer z naslovom *Kurikuli osnovnih šol, obogateni z vsebinami o Evropski uniji – Enhanced EU content in primary school curricula (EU4PRIM)*. Zainteresirani učitelji smo se prvega srečanja udeležili 7. novembra 2014, drugo srečanje pa bo izvedeno v decembru 2014.

KVIZ: MOTIVACIJA

1. Osnovnošolsko izobraževanje mora biti brezplačno za vse otroke.
DRŽI / NE DRŽI
2. Otroci ne bi smeli biti ločeni od svojih staršev, razen če je to v njihovo dobro.
DRŽI/NE DRŽI
3. Ko odrasli odločajo o stvareh, ki zadevajo tudi otroke, otroci nikoli ne smejo povedati svojega mnenja.
DRŽI/NE DRŽI
4. Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah ti daje pravico, da se sproščeno igraš.
DRŽI/NE DRŽI
5. Zdravstveno varstvo ni ena od otrokovih pravic.
DRŽI/NE DRŽI

Učna priprava Razred: 7. razred Datum: 30. 5. 2012
Šola: OŠ Križe Predmet: geografija Učiteljica: Martina Hribernik
Učna tema: Evropska unija
Učna enota: Pravice otrok v EU
Vzgojno-izobraževalni cilji: - Ponovi in utrjuje znanje o Evropski uniji. - Našteje pravice otrok v Evropski uniji. - Razloži vsako izmed pravic. - Opiše svoj primer uresničevanja / neuresničevanja otrokove pravice.
Učne oblike: – <u>frontalna</u> – <u>skupinska</u> – <u>v dvojicah</u> – <u>individualna</u>
Učne metode: – <u>razgovor</u> – <u>razlaganje</u> – <u>prikazovanje</u> – praktični del – <u>delo s tekstom</u> – demonstriranje – eksperiment – opazovanje – <u>delo z računalnikom</u>
Učila: - Učni listi z besedili o pravicah - Fotografije, ki prikazujejo pravice otrok - Spletna stran EU Kotiček za otroke: http://europa.eu/kids-corner/index_sl.htm (citirano: 28. 5. 2012)
Učni pripomočki: računalnik (program Microsoft Word, internet), projektor
Novi pojmi: preventiva, kurativa, Center za socialno delo, varuh človekovih pravic

Korelacije: Državljska in domovinska vzgoja ter etika, zgodbina
Viri in literatura: - Justin, J., 2011: Državljska in domovinska vzgoja ter etika. Delovni zvezek za 7. razred, i2, 76 str. - Otrokove pravice: www.devetletka.net/resources/files/doc/.../Otrokove_pravice.ppt (citirano: 28. 5. 2012)
Didaktične komponente učnega procesa: – <u>priprava</u> – <u>usvajanje</u> – <u>urjenje</u> – <u>ponavljanje</u> – <u>preverjanje in</u> <u>ocenjevanje</u>

Potek dela:		
Čas	DELO UČITELJA	DELO UČENCA
5 min	1. Uvodni del a) Motivacija Projiciram vprašanja kviza na platno.	Učenci individualno rešujejo vprašanja kviza: DRŽI/NE DRŽI. Rešitve zapisujejo na tablo. Ugotovijo temo učne ure in jo zapišejo na tablo: Pravice otrok.
30 min	b) Napoved učne vsebine Predstavim cilj učne ure in naštejem učne pripomočke. Napovem temo: Pravice otrok v EU. 2. Usvajanje nove učne vsebine Razdelim učne liste z besedili o pravicah otrok (Učni listi z besedili so priloga učni pripravi). Na mizo položim tudi fotografije, ki prikazujejo pravice otrok (Fotografije so priloga pripravi). Če potrebujejo pomoč, jim pomagam. Napovem skupinsko poročanje drugim skupinam. Povem, da ima Evropska unija veliko vlogo pri uresničevanju pravic v praksi. Po zaslugi Evropske unije se te pravice še posebej dosledno upoštevajo na območju držav članic.	Pripravijo učne pripomočke in v zvezek napišejo naslov: Pravice otrok v EU. Učenci se razdelijo v pet skupin po tri člane. Iz vsake skupine po eden izbere besedilo o pravici otrok. Izberejo fotografijo, ki ponazarja besedilo pravice, ki so jo že prej izbrali. Učenci po skupinah preberejo besedila pravic. Nato se pogovorijo o pravici, ki so jo izbrali: obnovijo besedilo, ki so ga prebrali, povejo svoje izkušnje, se pogovorijo, če česa ne razumejo in se pripravijo za poročanje / razlago pravice drugim skupinam. Člani skupin drugim skupinam pred tablo poročajo o pravici, ki so jo predelovali. Učenci drugih skupin nastopajočim postavljajo vprašanja o vsebini pravic. Razvije se mini debata o pravicah.
10 min	3. Zaključni del Projiciram vprašanja kviza. Odprem spletno učilnico, kjer sem učenecem odprla povezavo na spletno stran EU Kotiček za otroke: http://europa.eu/kids-corner/index_sl.htm .	Učenci preberejo vprašanja in jih na glas rešujejo. Za domačo nalogo poiščejo še druge pravice, ki jih pri uri še nismo obravnavali, in njihovo vsebino predstavijo pri naslednji šolski uri.

PONAVLJANJE IN UTRJEVANJE: SKLEPNI KVIZ

1. vprašanje: Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Desetletni deklici sta v prometni nesreči umrla oba starša. Njena želja je bila, da bi odraščala pri dedku in babici. Do svojega petega leta je s starši živela pri njima, tudi pozneje je večkrat

prespala. Da sta jo vzela k sebi, ji je pomagalo pri žalovanju.

Vendar je Center za socialno delo (ustanova, ki pomaga ljudem v stiski), ki odloča v takšnih primerih, sklenil, naj deklica živi pri stricu – čeprav s stričevo družino nikoli ni imela stikov. Tako so se odločili kljub temu, da je deklica jasno povedala, da želi ostati pri babici in dedku.

Babica in dedek sta prosila za pomoč varuha človekovih pravic. Pismo mu je napisala tudi deklica. Zapisala je, da želi ostati pri dedku in babici, predlagala pa je naslednje: eno leto bi jo poskusno pustili pri dedku in babici in če bi bilo kaj narobe, se še vedno lahko preseli k stricu. Kljub vsemu so se odločili, da postane stric dekličin skrbnik (skrbi za deklico).

Vprašanje: V tem primeru nista bili upoštevani dve otrokovi pravici. Kate-ri? Obkroži pravilna odgovora.

- a) Otroci imajo pravico do zadostne količine hrane in čiste vode.
- b) Otroci imajo pravico do ustrezne življenjske ravni.
- c) Otroci imajo pravico biti s svojimi družinami ali s tistimi, ki bodo najboljše skrbeli za njih.
- d) Otroci imajo pravico do zdravstvenega varstva.
- e) Otroci imajo pravico do izražanja lastnega mnenja in do tega, da se to mnenje upošteva, če je le mogoče.

2. vprašanje: Odgovori.

Starša želita Miha vpisati v poletni kamp. Tam naj bi preživel 14 dni. Miha je zelo navezan na starše, zato bi bila zanj ločitev od staršev zelo težka. Kaj lahko Miha stori?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. vprašanje: Poveži pravice otrok z izjavami otrok tako, da pred pravico zapišeš pravilno črko.

..... pravica do družine
 pravica do igre
 pravica do izobraževanja
 pravica do lastnega mnenja
 pravica do zdravja

- a) Ne kadit ob meni!
- b) Postala bom frizerka.

c) Odkar več nimam očeta, moja mami skrbi zame.

č) Ko opravi domačo nalogo, lahko igram nogomet.

d) Ne, tega pa jaz nočem. Bojim se!

4. vprašanje: Dopolni povedi!

- a) Po napornem delu ima otrok pravico do počitka. V prostem času se lahko i..... s prijatelji.
- b) Starši so odgovorni za otrokovo zdravje. Zato so dolžni otroka vzgajati v takšnem o....., ki je za otroka zdravo.

Viri in literatura:

Justin Janez (ur.) (2011) *Državlanska in domovinska vzgoja ter etika*. Delovni zvezek za 7. razred. Ljubljana: i2.

Otrokove pravice. Dostopno na www.devetletka.net/resources/files/doc/.../Otrokove_pravice.ppt, 28. 5. 2012.

Informacije o projektu: doc. dr. Ana Bojinović Fenko (preko e-pošte 2012–2014).